MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-13 ta' April, 2007

Citazzjoni Numru. 4/2006

A.

-vs-

B.

Il-Qorti;

Rat iċ-ċitazzjoni ppreżentata fis-6 ta’ Jannar, 2006 li permezz tagħha l-attriċi esponiet bir-rispett:

Illi l-partijiet iċċelebraw iż-żwieġ tagħhom nhar l-ewwel (1) ta’ Marzu elf disa’ mija disgħa u sebgħin (1997) fil-parroċċa tal-Madonna tal-Grazzja, Żabbar, kopja taċ-ċertifikat taż-żwieġ hawn anness u mmarkat Dok. “A”;

Illi l-partijiet għandhom tarbija wild komuni, X, illi twieldet fis-sbatax (17) ta' Awwissu elf disa' mija disgħa u sebgħin (1997) kopja taċ-ċertifikat tat-twelid hawn anness u mmarkat Dok. "B";

Illi l-partijiet iżżewġu unikament minħabba l-fat illi l-attriċi skopriet li kienet tqila bit-tarbija tal-konvenut u ż-żwieġ ġie ċċelebrat waqt illi l-attriċi kellha tliet xhur tqala;

Illi l-partijiet bdew proċeduri ta' separazzjoni f'Ġunju tas-sena elf disa' mija disgħa u disgħin (1999) permezz ta' ċitazzjoni ppreżentata mill-attriċi odjerna kopja annessa u mmarkata Dok. "C", u l-partijiet isseparaw legalment minn ma' xulxin ai termini ta' kuntratt fl-atti tan-Nutar Edward Flores tal-ħmistax (15) ta' Novembru elfejn u wieħed (2001), kopja annessa u mmarkata Dok. "D";

Illi l-kunsens taż-żewġ partijiet inkiseb b'biżgħa u dan *ai termini* ta' l-Artikolu 19(a) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Illi inoltre, il-kunsens ta' l-attriċi inkiseb b'qerq dwar xi kwalita' tal-konvenut li tista' mix-xorta tagħha tfixkel serjament il-ħajja miżżewġa u dan kif ipprovdut fl-Artikolu 19(c) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Illi inoltre l-kunsens tal-konvenut kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija psikoloġika serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ u dan kif pprovdut fl-Artikolu 19(d) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Illi l-kunsens tal-konvenut inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa u dan kif provdut fl-Artikolu 19(f) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Illi għalhekk, iż-żwieġ iċċelebrat bejn il-kontendenti nhar l-1 ta’ Marzu, 1997 huwa nulla u bla effett skond il-liġi.

Jgħid għalhekk il-konvenut għaliex m’għandhiex din il-Qorti:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi illi l-kunsens taż-żewġ partijiet inkiseb b’biżgħa u dan ai termini ta’ l-Artikolu 19(a) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta’ Malta;

2. Tiddikjara u tiddeċiedi li l-kunsens ta’ l-attriċi nkiseb b’qerq dwar xi kwalita’ tal-konvenut li tista’ mix-xorta tagħha tfixkel serjament il-ħajja miżżewġa u dan ai termini ta’ l-Artikolu 19(c) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta’ Malta essenzjali tagħha jew b’anomalija psikoloġika serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ u dan ai termini ta’ l-Artikolu 19(d) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta’ Malta;

3. Tiddikjara u tiddeċiedi li l-kunsens tal-konvenut inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifswu jew ta’ xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa ai termini ta’ l-Artikolu 19(f) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta’ Malta;

4. Tiddikjara ż-żwieġ ċċelebrat bejn il-kontendenti nhar l-1 ta’ Marzu null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut illi huwa minn issa nġunt għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta’ l-attriċi maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta’ l-eċċezzjonijiet tal-konvenut ippreżentata fl-4 ta’ April, 2006 li permezz tagħha eċċepixxa:

Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda stante illi ma jeżistux raġunijiet għalfejn iż-żwieġ ta' bejn il-kontendenti għandu jiġi dikjarat null.

Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, jekk tirriżulta xi bażi għal dikjarazzjoni ta' annullament tali bażi tista' biss tkun kaġunata mill-attriċi u kwindi, se mai, l-esponenti m'għandux ibati spejjeż ta' dawn il-proċeduri.

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attriċi u tal-konvenut u dak ta' omissis u semgħet lill-istess xhieda in kontro-eżami.

Rat il-verbal tas-seduta tas-16 ta' Marzu, 2007 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-1 ta' Marzu, 1997 a bażi tal-artiklu 19 (1) (a), (c), (d) u (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenut jikkontesta dan iżda mingħajr preġudizzju qed jgħid li jekk hemm lok ta' annullament kien għal raġunijiet imputabbli lill-attriċi.

Kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabilita' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u*

serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju." (<u>Anna Tonna vs Alexander Tonna</u> deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikoli ċitat mill-attriċ jirrigwardjaw;

19 (1) (a) – il-kunsens għaż-żwieġ inkiseb b'biża';

19 (1) (ċ) – il-kunsens vizzjat minħabba qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra li taffettwa l-ħajja miżżewġa;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet
essenzjali taż-żwieġ.

Mill-provi mressqa l-Qorti jidhrilha li dan iż-żwieġ falla kważi mill-ewwel u dan għaliex il-partijiet ftit li xejn kellhom preparamenti xierqa għaż-żwieġ – iżżewġu għaliex wara relazzjoni qasira l-attriċi ħarġet tqila.

Ħafna mill-kontenut tal-affidavits prodotti jirrakontaw episodji wara ż-żwieġ u naturalment x'ġara wara ż-żwieġ hu immaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta' qabel iż-żwieġ, iżda anke hawn, fil-fehma tal-Qorti hemm indizji serji li jindikaw li ż-żwieġ kien null. Kif qalet il-Qorti tal-Appell fil-kawża <u>Joseph Zammit vs Bernardette Zammit</u> (27 ta' Jannar, 2006);

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fondamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Il-kawżali tal-attur hija waħda u cioe' n-nuqqas ta' diskrezzjoni. Kif qalet il-Qorti fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995); "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.* F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awwissu, 1995). Madankollu hemm ukoll indikazzjoni li kif ġia' ingħad, il-partijiet baqgħu għaddejjin tul l-għerusija mingħajr ma ntebħu li ż-żwieġ ma seta' qatt jirnexxi bejniethom.

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomlaija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

Mid-deposizzjonijiet *in toto* pero' jirriżulta li l-kunsens tal-

partijiet kien vizzjat kif indikat f'dawn is-sentenzi u għalhekk it-talba attriċi timmerita li tiġi akkolta. Il-konvenut qatt ma kellu fil-verita' ħsieb li jintrabat għal għomru u żżewweġ għaliex iċ-ċirkostanzi wasslu għalhekk. Infatti wara ż-żwieġ baqa' jgħix ħajja ta' ġuvni u ċerti indikazzjonijiet illi ħarġu mill-provi dwar l-istil ta' ħajja tiegħu jikkonfermaw dan.

Għal dawn il-mottivi kollha l-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-1 ta' Marzu, 1997 għar-raġunijiet indikati fiċ-ċitazzjoni. L-ispejjeż ikunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------